

1361 16. Dec. 1893: 1. Beh. af Lovforslagene om Huslodder og en Landbokommission. 1362

sker paa Landet have Jord, men et andet Spørgsmaal er jo det, om det, der her er foreslaaet, er den Vej, der skal gaas for at naa dertil. Hovedspørgsmaalet maa jo for det første være det: Er Nødvendigheden for at skride til det, som her er Tale om, saa stærk, at man af den Grund maa bryde med bestaaende Retshold, at lægge Vaand paa Jorden? Det er et væsentlig Spørgsmaal, man ikke kan se bort fra under Overvejelsen af denne Sag. Er en lig Nødvendighed til Stede, haaber ogsaa jeg, at Erkendelsen af at gaa til dette Skridt vil komme frem og komme saaledes frem, at det, der tilsigtes ved Lovforslaget, vil naas. Men dette Spørgsmaal er ikke besvaret bekræftende for mig; det tror jeg er noget, der først kan komme frem ved Behandlingen af Sagen i et Udvalg gennem de Oplysninger, som dette Udvalg paa første Haand maa søge at skaffe sig. Efter disse almindelige Bemærkninger maa jeg maaste gaa over til enkelte af Lovforslagets Bestemmelser, skønt jeg ikke skal nægte, at den Forhandling, der allerede er foregaaet, og den Omstændighed, at disse to Forslag ere til Forhandling under et, gør, at man ikke er stærkt fristet til at gaa ind paa de enkelte Bestemmelser i det første Forslag, idet det synes, som om det var ikke en tilfældig Tanke, men netop en rigtig træffende Tanke, som blev udtalt af det ærede Medlem fra Middelfart (Lohman), naar han sagde, „at det var et for tidligt født Barn“, som han, efter at han næsten havde gjort alt, hvad han kunde for at tvæle det, sagde, at han vilde tage lempelig paa. Der er noget i hele Situationen, der tyder paa, at dette Forslag ikke skal opføres til Lov i denne Samling, men at det er bestemt, at det skal henvises til Landbokommissionen — formelt til et Udvalg, men reelt til den Landbokommission, der muligt bliver nedsat i Kraft af det følgende Lovforslag. For saa vidt jeg skulde tage fejl i denne Tanke, vil jeg altsaa dog omtale nogle enkelte Bestemmelser i det første Lovforslag. Det første, som jeg vil fæste Opmærksomheden ved, er det, at der siges, at Forbudet mod Nedlæggelse uden Kommunalbestyrelsens Samtykke skal gælde for de Jordlodder — jeg ser bort fra Bestemmelsen om Matrifuleringer — der have et Areal fra 2 Skæpper

til 5 Tønder Land. Jeg vil da gerne spørge: hvorfor har man sat Minimumsgrænsen ved de 2 Skæpper Land? Finde de ærede Forslagsstillere, at der ingen Fare er for, at det, som er under 2 Skæpper Land, skal forsvinde, eller finde de, at det gerne maa forsvinde? I saa Tilfælde ere de jo ikke i Overensstemmelse med den Tanke, der for nogle faa Aar siden var ret populær her i Salen; jeg behøver blot at nævne Ordet Havelodder, saa vide ærede Medlemmer straks, hvad jeg sigter til. Er man enig i, at de skulle forsvinde, har man brudt med den Tanke, der en Gang var stærkt fremtrædende her. Jeg finder ikke, at det er rigtigt, at de skulle forsvinde. Jeg mener tværtimod, at der er Jordlodder paa nogle Skæpper Land til op imod nogle faa Tønder — 3, 4, 5 Tønder — som jeg bedre kunde finde mig i forsvandt, fordi de ere meget uhandelige, idet de ikke ere i Stand til at føde deres Mand, deres Familie. Det, det gælder om, er efter min Betragtning paa den ene Side at have en Kategori af Huslodder, der kunde gøres til Genstand for havemæssig Drift og paa den anden Side saa store Huslodder, som ere i Stand til at føde deres Familie ved en rationel, økonomisk Drift. Men der kommer ganske vist mellem disse to Uderpunkter til at ligge en Del, og det falder netop paa den Masse, som her kan være Tale om, fra 2 Skæpper til 5 Tønder Land. Men det er jo noget, som altid kan overvejes. Endvidere maa jeg sige med Hensyn til § 1, hvor der staar: „Uden den stedlige Kommunalbestyrelsens Samtykke kan ingen nu bestaaende særskilt matrifuleret Huslod af Areal fra 2 Skæpper til 5 Tdr. Land nedlægges.“, at det ser jo saa fast, bestemt og absolut ud, det, at det ikke kan ske uden Kommunalbestyrelsens Samtykke, men naar man saa læser § 2, faar man at vide i § 2, sidste Stykke, at det har ingen Ting at sige, hvad Kommunalbestyrelsen beslutter, thi baade Ejeren og Brugeren kunne indaankommunalbestyrelsens Beslutning for Amtsrådet, og dets Afgørelse er endelig, og der er ikke det mindste, der peger hen paa, at der er nogen Begrænsning for dets Frihed til at beslutte at sætte ud af Kraft eller til at stadfæste den Afgørelse, som Sogneraadet har truffet. Det er altsaa en ret ejendommeligt Opdagelse, man gør i § 2, efter at man i § 1 har faaet den Opfattelse, at Kom-